

11.1.2023

ympäristöministeriö/Ilmasto- ja ympäristönsuojeluosasto/ilmastoyksikkö

Erityisasiantuntija

Ville Laasonen

Asia: HE 297/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain sekä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta

Ympäristöministeriö kiittää tilaisuudesta lausua hallituksen esityksestä laeiksi biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain 5 §:n muuttamisesta sekä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain 2 §:n ja 38 §:n muuttamisesta.

Esityksellä pannaan toimeen hallitusohjelman, ilmasto- ja energiastrategian ja keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman (Kaisu) tavoitteita, jotka liittyvät taakanjakosektorin päästövähennysvelvoitteisiin. Esityksen mukaan biopolttoöljyn jakeluvelvoitetta nostettaisiin vuodesta 2026 alkaen siten, että vuonna 2030 jakeluvelvoite olisi 30 prosenttia. Kaisun toimenpideohjelmassa on oletettu, että biopolttoöljyn jakeluvelvoite nousee juuri tasolle 30 % vuoteen 2030 mennessä.

Biopolttoöljyn jakeluvelvoitelain tarkoituksena on edistää biopolttoöljyn käyttöä fossiilisen kevyen polttoöljyn (POK) korvaamiseksi lämmityksessä, työkoneissa ja kiinteästi asennetuissa moottoreissa. Biopolttoöljyn jakeluvelvoite tuottaa päästövähennyksiä ensisijaisesti taakanjakosektorin puolella. Biopolttoöljyn jakeluvelvoitetta sovelletaan jakelijaan, jonka kalenterivuoden aikana kulutukseen toimittaman kevyen polttoöljyn määrä on yli miljoona litraa.

Ympäristöministeriö pitää hyvin perusteltuna, että biopolttoöljyn jakeluvelvoitetta nostetaan Kaisun linjausten mukaisesti 30 %:iin vuonna 2030. Ympäristöministeriö pitää erittäin tärkeänä, että Kaisun päästövähennystoimet etenevät mahdollisimman nopeasti, jotta Suomi pystyy saavuttamaan omat ilmastolain mukaiset tavoitteensa sekä EU:n taakanjakoasetuksessa Suomelle asetetut kunnianhimoiset vuosittaiset päästökiintiöt.

Vuonna 2020 kevyen polttoöljyn kokonaiskulutus oli Tilastokeskuksen (Energian kokonaiskulutus energialähteittäin, taulukko) mukaan 1 580 ktoe. Kevyen polttoöljyn kokonaiskulutuksesta 45 % käytettiin työkoneissa, 26 % rakennusten lämmityksessä ja 29 % muussa käytössä. Muuhun käyttöön kuuluu mm. teollisuuden, sähkö- ja lämmöntuotannon, vesi- ja rautatieliikenteen, kuivureiden ja kalastusalusten POKin kulutus. Työkoneiden osuus kevyen polttoöljyn käytöstä on kasvanut, kun taas öljyn käyttö rakennusten lämmitykseen on vähentynyt. Kansallisten päästövähennysskenaarioiden mukaan rakennusten lämmityksen kevyen polttoöljyn kulutus tulee vielä laskemaan tulevina vuosina merkittävästi.

Kevyen polttoöljyn kulutusosuuksia tarkastelemalla voidaan huomata, että biopolttoöljyn jakeluvelvoite on keskeinen hiilidioksidipäästöjen vähentämiskeino erityisesti työkonesektorilla. Lisäksi rakennusten lämmitykseen on tarjolla useita vaihtoehtoisia lämmitysmuotoja öljylämmityksen korvaamiseen, kun

taas työkonepuolella öljyn korvaaminen muilla energialähteillä on huomattavasti vaikeampaa ja esimerkiksi sähkökäyttöisiä työkoneita on erityisesti suuremmissa työkoneluokissa toistaiseksi rajallisesti saatavilla.

Ilmastopaneelin lausunnossa Kaisu-suunnitelmasta painotettiin ilmastotoimien etupainotteisuutta kaudella 2021-2030. Myös työkoneiden päästöjä tulisi siten vähentää mahdollisimman nopeasti. Etupainotteinen päästöjen vähentäminen pienentää myös riskiä siitä, että Suomi ylittäisi EU:n taakanjakovelvoitteiden mukaiset vuosittaiset päästövähennyskiintiönsä.

Kevyttä polttoöljyä käytetään tällä hetkellä vielä merkittävästi rakennusten lämmityksessä. Siten voidaan katsoa, että päästövähennystoimien kustannustehokkuuden näkökulmasta on perusteltua, että biopolttoöljyn jakeluvelvoitteen korotukset alkavat vasta vuonna 2026. Vuonna 2030 öljylämmityksestä on jo pääosin luovuttu ja biopolttoöljyn jakeluvelvoitteella on rakennusten erillislämmityksen päästöihin enää vain pieni vaikutus. Esityksen mukaisen noston tullessa käyttöön vasta viiveellä, voidaan myös todennäköisesti välttää haasteita ja kustannusvaikutuksia, joita voisi liittyä tämän hetkiseen Ukrainan sodasta johtuvaan poikkeukselliseen tilanteeseen maailmanmarkkinoilla.

Ympäristöministeriö toteaa, ettei sillä ole muuta huomautettavaa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain 5 §:n muuttamisesta sekä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain 2 §:n ja 38 §:n muuttamisesta.

Erityisasiantuntija Ville Laasonen